

Articol despre Suedia

Publicat de Institutul Suedez

Aprilie 2005

Lupta dusă de Suedia împotriva traficului cu femei

INGMARIE FROMAN

Pregătindu-se pentru Vest, radiază. O nouă viață o așteaptă! Lasă în urmă sărăcia Europei de Est, pentru a-și construi un viitor nou și luminos în Suedia cea bogată.

Dar, până la urmă, Lilya își schimbă numai existența grea de acasă pentru o existență și mai degradantă în noua țară. Slujba care i-a fost promisă în Suedia nu există. În schimb, un proxenet o așteaptă la sosire și o închide într-un apartament, unde este forțată să se prostitueze.

Filmul regizorului Lukas Moodysson, "Lilya 4-Ever", a șocat publicul suedez când a fost lansat, în anul 2002, și de atunci a provocat groaza spectatorilor din fiecare țară în care a rulat.

Pentru mulți suedezi, tânăra și sensibilă Lilya a făcut ca, pentru prima oară, comerțul cu sex care are

loc în zilele noastre să capete o față umană. Traficul cu femei din Rusia și Estul Europei avea loc chiar în fața ochilor noștri și exista numai pentru că aceste femei erau exploatare de către bărbații suedezi. Filmul oferă o privire brutală asupra unei situații la care multe persoane au fost oarbe sau pe care au

Imagini din filmul lui Lukas Moodysson "Lilya 4-ever". Foto: Per-Anders Jörgensen/Memfis Film

ales să o ignore – transportul unui număr de 200 până la 500 de femei în Suedia pentru prostituție.

Cele mai dramatice scene din film îi arată pe cumpărătorii de sex, văzuți din perspectiva Lilyei: bărbați gâfâind, cu fețe posomorâte, abia conștienți de faptul că sub ei se află o ființă vie.

“Filmul ilustrează un tablou foarte real”, spune Gunilla Ekberg de la Divizia Guvernamentală pentru Egalitate de Gen, o membră importantă a echipei guvernamentale însărcinate cu combaterea traficului cu femei. “întâlnirile ei cu cumpărătorii sunt scenele care au cel mai puternic impact asupra ta”.

Și, adaugă ea, pentru ca lupta împotriva traficului și a prostituției să reușească, este nevoie ca industria sexului să fie privită din perspectiva victimei.

Prin urmare, una dintre principalele linii de atac în lupta dusă de Suedia împotriva prostituției este axată pe faptul că bărbații cumpără sex. Dacă nu există cumpărători, nu există prostituție. Nu prostituata comite un fapt ilegal, ci cumpărătorul. Astfel, scopul este spulberarea pieței.

Legea anti-prostituție

Combaterea prostituției reprezintă o parte integrantă a demersului pentru egalitate între sexe, afirmă Gunilla Ekberg. Să vorbești despre egalitate între femei și bărbați acceptând prostituția este o ipocrizie.

La 1 ianuarie 1999, Suedia a introdus o lege axată în mod clar pe bărbatul cumpărător de sex. Legea care interzice cumpărarea serviciilor sexuale a fost și rămâne unică. Până în prezent, nici o altă țară nu a introdus prevederi legislative de acest tip.

Propunerea a venit inițial din partea mișcării de femei din Suedia, care, de aproape două decenii, făcea presiuni asupra legiuitorului pentru a reglementa răspunderea penală a cumpărătorilor. Legea prevede aplicarea unei sentințe maxime de 6 luni, în timp ce sentința minimă constă într-o amendă echivalentă cu venitul persoanei pe o perioadă de 50 de zile. Legea este neutră din punct de vedere al genului, dar în toate cazurile raportate până în prezent au fost implicați cumpărători bărbați și prostituate femei.

Ca rezultat al noii legi, prostituția deschisă, de stradă s-a redus semnificativ. Numărul prostituatelor de stradă s-a înjumătățit, numărul cumpărătorilor s-a redus cu aproape 80%, iar femeile străine au dispărut de pe străzi. În primii doi ani de la intrarea în vigoare a legii au fost condamnați peste 100 de bărbați.

Înseamnă însă acest lucru că prostituția în general a scăzut? Sau pur și simplu și-a schimbat forma, s-a mutat în alte zone și a devenit mai discretă? Astăzi, legea împotriva cumpărării de sex se bucură de susținere larg răspândită în rândul publicului suedez,

iar temerile exprimate în unele cazuri, cum că va fi numai un gest lipsit de conținut, nu s-au confirmat.

Legea are în mod clar un efect de descurajare a cumpărătorilor, spune Camilla Orndahl de la Departamentul Național de Anchetă Penală. Ea este una dintre cele două persoane raportoare cu privire la traficul cu femei și raportează atât în fața Guvernului, cât și la Europol. Raportorii naționali au fost numiți în 1997, după ce Comisia Uniunii Europene a îndemnat statele membre să ia măsuri pentru a diminua comerțul cu femei, care crescuse dramatic în Europa, în 1990. În Germania și în țările de Jos, spre exemplu, numărul prostituatelor provenind din Estul Europei a crescut, de la un procent foarte mic la începutul anilor 1990, până la jumătate din numărul total, câțiva ani mai târziu.

Autorităților le lipsea, însă, o înțelegere adecvată a modului în care era structurat traficul transfrontalier. Raportul anual al Departamentului Național de Anchetă Penală arată cum anchetatorii care, la început erau confuzi în fața indicilor și se bazau mai mult pe intuiție, au obținut, pe parcurs, mai multe cunoștințe și perspicacitate în ceea ce privește acest comerț. Astăzi, rapoartele lor sunt complete și detaliate.

Mai presus de toate, este nevoie de mult timp pentru a schimba modul în care oamenii privesc prostituția. Preconcepțiile vechi trebuie smulse din rădăcini. Expresii precum “cea mai veche profesie din lume” sau “femeile stau pe o mina de aur” sunt numai eufemisme care descriu un comerț barbar, în sânul căruia femeia este întotdeauna cea mai vulnerabilă și se situează la cel mai de jos nivel.

Prin urmare, autoritățile trebuie să investească mult efort în sensibilizarea publicului și în educație. După intrarea în vigoare a Legii care interzice cumpărarea de servicii sexuale, poliția suedeză a primit întăriri, în special în zonele metropolitane. Totuși, poliția a considerat că este nevoie de resurse suplimentare și că factorii de decizie politici nu sunt suficient de doritori să abordeze situația în profunzime.

Probleme în Nord

Suedia este o țară mare, cu granițe extinse, iar zona Norrbotten este un exemplu de dificultăți practice cu care se confruntă lupta împotriva traficului. Zona are o porțiune de 400 de kilometri de graniță cu Finlanda. Numărul de persoane care trec granița aici ajunge la 18 milioane pe an. Printre cei care intră și ies există rusoaice care sunt aduse pentru prostituție. Poliția din Norrbotten relatează cum, la fiecare sfârșit de săptămână, autobuze pline cu femei, provenind în special din zona Murmansk, sunt duse în orașele din partea finlandeză a graniței. Călătoriile cu autobuzul sunt bine organizate, sunt însoțite de curieri și de șoferi speciali și traficul este

directionat de agenți ruși, finlandezi și suedezi.

Femeile sunt cazate în bordeluri, în sate de vacanță sau în zone pentru camping. Dețin vize Schengen finlandeze, ceea ce înseamnă că pot intra în Suedia. Rapoartele poliției indică faptul că, uneori, femeile dețin telefoane mobile, pe care sunt deja înregistrate numerele de telefon ale cumpărătorilor. Ele rămân în Norrbotten pe perioade de până la șapte zile. Uneori, sunt "abordate" de localnici, aceștia fiind cel mai adesea infractori, care au legături cu bande de bătăuși și cu crima organizată. Traficul a crescut substanțial în 2001, când Suedia a devenit parte a zonei Schengen și controalele de frontieră dintre statele membre UE au fost desființate, declară poliția din Norrbotten. Ei susțin că regiunea este folosită în prezent și ca trambulină pentru expedierea de prostituate în restul Suediei și în Europa.

Rapoartele din Norrbotten confirmă imaginea generală pe care autoritățile suedeze și-au format-o în legătură cu traficul. Comerțul este bine organizat, cu persoane care racolează femei, cu escorte care le urmăresc pe tot parcursul călătoriei și cu o rețea de destinatari aflați în Suedia, care pregătesc în prealabil cumpărătorii. În Skane, în sudul Suediei, spre exemplu, un autobuz plin cu femei est-europene a sosit într-una din zile la unul dintre hoteluri. În aceeași seară, hotelul a fost invadat de bărbați suedezi care puneau întrebări în legătură cu femeile respective, forțând în final personalul hotelului să sune la poliție.

Femeile sunt, de regulă, supuse la violențe și violate, iar industria este aducătoare de profit pentru oricine, mai puțin pentru acestea. Uneori li se permite să păstreze jumătate din ceea ce obțin, însă, de regulă, primesc chiar și 10 la sută. Pașapoartele și vizele le sunt luate, sunt ținute în camere încuiate, de unde nu au dreptul să plece.

"La început, toate cred că vor fi capabile să dețină controlul asupra situației", spune Camilla Orndahl de la Departamentul Național de Anchetă Penală. Dar ele ajung întotdeauna să îl piardă și poate să dureze foarte mult timp până când pot scăpa și până când li se vindecă rănilor.

O Europă fără granițe oferă crimei organizate o libertate mai mare de manevră, declară poliția din Norrbotten. Ca răspuns, cooperarea între un număr mare de organisme guvernamentale și organizații din Suedia s-a intensificat pentru a eficientiza lupta împotriva acestei infracțiuni și, în 2001, au fost înființate șase departamente internaționale de procurori pentru a se ocupa de problema traficului și de alte infracțiuni transfrontaliere.

Cooperarea cu țările de origine ale acestor femei are o importanță specială pentru Suedia. În fiecare an, procurorii și poliția din țările din jurul Mării Baltice se întâlnesc, iar în primăvara anului 2002, o

a fost lansată o campanie de un an pentru ca, în cadrul său, să poată dezvolta modalități și mijloace de combatere a traficului cu ființe umane. Campania Nordic-Baltică împotriva Traficului cu Femei, inițiată de Ministrul Suedez pentru Egalitatea între Sexe, d-na Margareta Winberg, a reunit toate statele nordice, precum și Estonia, Letonia și Lituania. Acest moment marchează începutul cooperării pe termen lung în acest domeniu, în zona baltică.

Legea anti-trafic

Partea care a revenit Suediei în cadrul Campaniei Nordic-Baltice este axată în jurul Legii care interzice traficul cu ființe umane în scopul exploatarei sexuale, care a intrat în vigoare la 1 iulie 2002. Legea împuternicește autoritățile să se ocupe de toate rețelele care au legătură cu prostituția: persoane care racolează, transportatori și gazde care cazează femeile în Suedia. Pedepsa minimă este de 2 ani de închisoare și legea conferă poliției puteri sporite, pentru a-i putea prinde pe cei care organizează prostituția. De exemplu, poliția poate să recurgă acum la metode precum supravegherea electronică. Până în prezent, procurorii au lansat trei cercetări preliminare în acest domeniu.

Doi factori, în special, susțin prostituția: dorința cumpărătorilor de a obține sex și sărăcia cu care se confruntă femeile în țările lor de origine. Dar dacă cumpărarea de servicii sexuale poate fi mult îngreunată aplicând legea, să abordezi problema sărăciei este o sarcină mult mai complexă. Dacă o femeie acceptă să depună mărturie împotriva proxenetului ei într-un tribunal suedez, ce este de făcut în cazul în care reușește să se desprindă de prostituție? Să se întoarcă acasă? La aceeași sărăcie și la aceeași bandă de racolatori? Acum doi ani, o femeie de 24 de ani din Lituania s-a confruntat cu o astfel de dilemă. A cerut azil în Suedia, pentru a scăpa din mâinile proxenetului ei. I-a fost teamă că va fi amenințată și că proxenetul se va răzbuna în cazul în care se întoarce acasă. I-a fost respinsă cererea de azil și a trebuit, prin urmare, să parasească Suedia.

Dacă această femeie ar cere azil în prezent, ar avea șanse mult mai mari de a i se permite să rămână în Suedia. Un comitet parlamentar de anchetă, Comitetul de Primire a Rudelor Apropriate, a propus ca femeilor vulnerabile să li se acorde permisul de rezidență temporară, care le-ar conferi aceleași drepturi la servicii medicale și la servicii de sănătate ca și unei persoane care cere azil.

Lupta împotriva traficului internațional este încă în perioada sa de început, însă s-obținut deja un număr de rezultate pozitive. Cumpărătorii nu sunt singurii care se simt presați, având în vedere că actul de a cumpăra servicii sexuale a fost scos în afara legii. Comerțul cu sex în întregul său pare să fie

deranjat și iritat. Piața sexului din Suedia nu mai înregistrează aceleași profituri ca în trecut, după cum indică Departamentul Național de Anchetă Penală. Femeile trebuie să fie, în prezent, escortate până la cumpărători. Acest lucru cere timp. De asemenea, organizatorii nu-și mai pot desfășura activitatea în același loc pentru perioade lungi de timp. Acum trebuie să se mute și să-și schimbe adresa sau să aibă

acces la un număr mare de locații diferite, ceea ce este atât costisitor, cât și neplăcut.

Există, cu siguranță, riscul ca Suedia să devină o țară de tranzit și ca prostituția să se mute pur și simplu în altă parte. În consecință, statele din Europa trebuie să coopereze mai îndeaproape pentru ca femeile tinere ca Lilya, oriunde s-ar găsi acestea, să aibă șansa de a trăi o viață decentă.

Autoarea acestui articol, Ingmarie Froman, este jurnalistă independentă. În trecut a fost corespondent străin al Radio-difuziunii și Televiziunii Suedeze la Paris și Bruxelles.

Răspunderea opiniilor exprimate în acest articol îi revine autoarei.

SI.
Svenska institutet

Box 7434, SE-103 91 Stockholm, Sweden
Office: Skeppsbron 2, Stockholm
Tel: + 46-8-453 78 00 Fax: + 46-8-20 72 48
si@si.se www.si.se www.sweden.se

Acest text se regăsește de asemenea pe pagina de internet www.sweden.se și nu poate fi utilizat fără consimțământul prealabil al Institutului Suedez. Dacă doriți să obțineți permisiunea de a utiliza acest text, vă rugăm să contactați webmaster@sweden.se. Fotografiiile sau ilustrațiile nu pot fi utilizate în alte contexte.

Institutul Suedez (SI) este o instituție publică înființată cu scopul de a disemina informații despre Suedia în străinătate. SI produce o gamă largă de publicații, în diferite limbi, cu privire la diverse aspecte ale societății suedeze.

Pentru informații suplimentare despre Suedia, accesați www.sweden.se (Portalul oficial al Suediei) sau adresați-vă Ambasadei / Consulatului Suediei din țara dvs.